

Znaczenie przydomowych kompostowników

Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami z siedzibą w Giżycku stale dąży do osiągnięcia wymaganych prawem poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Za rok 2024 osiągnęliśmy wynik 45,66%.

Obowiązek uzyskania poziomów wynika z przepisów krajowych i unijnych, w tym z dyrektywy 2008/98/WE, zgodnie z którą państwa członkowskie UE mają ograniczać składowanie i zwiększać recykling odpadów. Polska zobowiązała się osiągnąć wskaźnik 55% za 2025 rok. Parametr stale rośnie – aż do osiągnięcia poziomu 65% za 2035 r.

Działania Związku

Związek już w 2021 roku, po wprowadzeniu nowego sposobu obliczania poziomów recyklingu, podjął zdecydowane działania w kierunku osiągnięcia celu. Priorytetem stała się selektywna zbiórka odpadów komunalnych, którą w obecnym kształcie wprowadzono w 2018 roku. Zmiana ta znacząco poprawiła jakość przetwarzania surowców wtórnych, jednak szybko okazało się, że nie wystarczy to do osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu.

Wspólnie z Zakładem Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Spytkowo Związek skoncentrował się na wykorzystaniu potencjału odpadów organicznych. Spółka rozpoczęła prace nad uzyskaniem certyfikatu dopuszczającego do obrotu nawóz organiczny powstający z selektywnie zebranych odpadów zielonych i kuchennych. Równolegle prowadzona była intensywna edukacja ekologiczna mieszkańców, ze szczególnym naciskiem na prawidłową segregację bioodpadów.

Kolejnym krokiem było uwzględnienie w bilansie odpadów organicznych zagospodarowanych w przydomowych kompostownikach. Zgodnie z Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2019/1004, gminy mogą pozyskiwać dane o ilości bioodpadów komunalnych poddanych recyklingowi u źródła z ankiet przeprowadzonych w gospodarstwach domowych oraz uwzględniać dane w sprawozdawczości gminnej. Użyte dane można uwzględniać w raportach o poziomach

recyklingu, co wpływa na poprawę ostatecznego wyniku (lepszy wskaźnik).

Związek przeprowadził kolejną akcję zbiórki danych dotyczących ilości bioodpadów komunalnych poddanych recyklingowi u źródła na początku 2025 roku. Działanie to zbiegło się w czasie z publikacją instrukcji Instytutu Ochrony Środowiska – PIB pt. „Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce”¹. Zanim dokument został oficjalnie opublikowany, Związek osiągnął wynik 43,09% za 2024 rok na podstawie danych z instalacji komunalnej oraz przeprowadzonych ankiet. Nowa metodyka obliczania masy bioodpadów, oparta na powierzchni terenów zielonych gospodarstw domowych, otworzyła nowe możliwości poprawy wyników. Ze względu na późną publikację instrukcji udało się ją zastosować jedynie w dwóch gminach wiejskich Związku. Zastąpienie danych ankietowych obliczeniami na podstawie powierzchni terenów zielonych przyniosło jednak bardzo dobre efekty – poziom recyklingu wzrósł do 45,66%.

Efekt zmiany sposobu liczenia okazał się znaczący, co potwierdzają dane zawarte w tabeli: masa bioodpadów wytwarzanych „u źródła” wzrosła z 2123 Mg do 3667 Mg, a łączny poziom recyklingu poprawił się o ponad 2,5 punktu procentowego.

Aby zwiększyć poziom za 2025 rok, Związek kontynuuje działania obejmujące m.in. bezpłatne przyjmowanie odpadów zielonych z terenów gminnych w PSZOK-ach (w ramach dostępnych mocy przerobowych Zakładu), ustalanie powierzchni terenów zielonych gospodarstw domowych na terenie wszystkich gmin członkowskich zgodnie z metodyką IOŚ – PIB, uwzględnienie danych z ankiet oraz dalszą intensywną edukację ekologiczną mieszkańców.

Czy te działania pozwolą osiągnąć wymagany poziom 55% za rok 2025? Czas pokaże. Zdaniem Związku, znaczącą rolę w dążeniu do osiągania przez polskie gminy poziomów recyklingu może odegrać Ministerstwo Klimatu i Środowiska, m.in. poprzez spowolnienie tempa wzrostu wymaganych poziomów recyklingu, włączenie żużli i popiołów z procesów termicznego przekształcania odpadów (R5) czy też zużytych opon do poziomów recyklingu.

Sabina Luty, Wojciech Kucfir

Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami

ŹRÓDŁO

- <https://ios.edu.pl/wp-content/uploads/2025/03/bioodpady-komunalne-posegregowane-i-poddawane-recyklingowi-u-zrodla-w-polsce-2024-r.pdf> (dostęp: 28.10.2025).

Efekt zmiany metody liczenia ilości bioodpadów komunalnych poddanych recyklingowi u źródła w Mazurskim Związku Międzygminnym – Gospodarka Odpadami

	Przed instrukcją IOŚ – PIB (ankiety)	Uwzględnienie instrukcji IOŚ – PIB (ankiety + powierzchnia terenów zielonych)
Instalacja, zbierający, umowy spoza systemu	11 938 Mg	11 938 Mg
Kompostowniki, tereny zielone	2123 Mg	3667 Mg
Osiągnięty poziom recyklingu	43,09%	45,66%